4. Mühendislik Ölcmeleri Sempozyumu

JEODEZİK VLBI ÇALIŞMALARININ IERS ÜRÜNLERİNE KATKISI ve KTÜ GEOD IVS ANALİZ MERKEZİNİN ÖNGÖRÜLEN FAALİYETLERİ

Emine Tanir Kamil Teke Johannes Boehm Harald Schuh

VLBI GEOMETRIK MODELI

 $c(\tau_{obs} - (\tau_{clock} + \tau_{trop} + \tau_{ionos} + \tau_{rel})) = c.(t_2 - t_1) = \hat{k} [r_2(t_1) - r_1(t_1)] + \hat{k}_{\beta} [t_2 - t_1]$

VLBI TEMEL ESITLIGI

$$\begin{split} \tau_{obs} = & -\frac{1}{c} \cdot k_{CRF} \cdot \Phi \cdot RW \cdot b_{TRF} + \tau_{corrections} \\ \tau_{obs} = & -\frac{1}{c} \cdot \begin{pmatrix} \cos \delta \cdot \cos \alpha \\ \cos \delta \cdot \sin \alpha \\ \sin \delta \end{pmatrix}_{CRF} \Phi \cdot R \cdot W \quad \begin{pmatrix} X_2(t_2) - X_1(t_1) \\ Y_2(t_2) - Y_1(t_1) \\ Z_2(t_2) - Z_1(t_1) \end{pmatrix}_{TRF} \\ & + \tau_{j-abb.} + \tau_{t-abb.} + \tau_{Rel.} + \tau_{Tid.} + \tau_{Load.} \\ & + \tau_{Instr.} + \tau_{Clock} + \tau_{Ion.} + \tau_{Atm_b} + \tau_{Atm_w} \end{split}$$

Sovers, vd., 1998

Sürekli Parcali Lineer (SPL) Ofset Fonksiyonu ve Dizayn matrisi (VieVS)

$$\begin{bmatrix} \frac{dL^{1}}{dx_{1,1}} & \frac{dL^{1}}{dx_{1,2}} & \frac{-dL^{1}}{dx_{2,1}} & \frac{-dL^{1}}{dx_{2,2}} & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{dL^{2}}{dx_{2,1}} & \frac{dL^{2}}{dx_{2,2}} & \frac{-dL^{2}}{dx_{3,1}} & \frac{-dL^{2}}{dx_{3,2}} \\ \frac{dL^{3}}{dx_{1,1}} & \frac{dL^{3}}{dx_{1,2}} & 0 & 0 & \frac{-dL^{3}}{dx_{3,1}} & \frac{-dL^{3}}{dx_{3,2}} \end{bmatrix}$$

Üç radyo teleskobunun, bir kuasara yaptığı taramadan elde edilen üç ölçüyü içeren, tek kestirim aralıklı dizayn matrisi

$$x_{i,j+1} - x_{i,j} = 0 \pm m_{\Delta x}$$

Ofsetler arasindaki relatif kisitlayicilar

(dizayn matrisine eklenen sahte-ölcü denklemleri)

Boehm, vd., 2009

A(1).sm (Clock error model, piecewise linear offsets)	A(2).sm (Clock error model, rates & quadratic terms)	A(3).sm (Tropospheric zenith wet delay (zwd) model, pwl offsets	A(4).sm (Tropospheric north gradients, pwl offsets)	A(5).sm (Tropospheric east gradients, pwl offsets)	A(6).sm (Earth Orientation Parameters (EOP), Xpol, pwl offsets)	A(7).sm (EOP, Ypol, pwl offsets)	A(8).sm (EOP, dUT1, pwl offsets)	
H(1).sm (Relative constraints between clock pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
<u>0</u>	<u>0</u>	H(3).sm (Relative constraints between zwd, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(4).sm (Relative constraints between north gradients, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(5).sm (Relative constraints between east gradients, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(6).sm (Relative constraints between Xpol, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(7).sm (Relative constraints between Ypol, pwl offsets)	<u>0</u>	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(8).sm (Relative constraints between dUT1, pwl offsets)	
							•	

A(9).sm (EOP, nutation in obliquity (nutdx ~ deps) pwl offsets)	A(10).sm (EOP, nutation in celestial longitude (nutdy ~ dpsi) pwl offsets)	A(11).sm (Source coordinates (Greenwich hour angle, right ascension) pwl offsets	A(12).sm (Source coordinates (CRF) (declination) pwl offsets	A(13).sm (Antenna coordinates (TRF) (dX) one offset or pwl offsets)	A(14).sm (Antenna coordinates (TRF) (dY) one offset or pwl offsets)	A(15).sm (Antenna coordinates (TRF) (dZ) one offset or pwl offsets)
<u>0</u>	<u><u>0</u></u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u> <u>0</u>		<u>0</u>	<u>0</u>
H(9).sm (Relative constraints between nutdx, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	H(10).sm (Relative constraints between nutdy, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	H(11).sm (Relative constraints between right ascension, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(12).sm (Relative constraints between decliantion, pwl offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(13).sm (Relative constraints between antenna dX, pwl coordinate offsets)	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(14).sm (Relative constraints between antenna dY, pwl coordinate offsets)	<u>0</u>
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	H(15).sm (Relative constraints between antenna dZ, pwl coordinate offsets)

Kisitlayici ve Kosul Denklemleri (VieVS)

 Dizayn matrisine eklenen pseudo-gözlem denklemleri (ofsetler arasindaki kisitlayicilar – relative constrain equations)

 Normal denklemlerin katsayilari matrisine eklenen kosul denklemleri (Condition equations) (TRF koordinat sistemine Helmert dönüsümü icin NNT/NNR kosullari)

$$H_{i} = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & \cdots & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & \cdots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & \cdots & 0 & 0 \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots \\ 0 & 0 & 0 & \cdots & 1 & -1 \end{bmatrix} \quad H = \begin{bmatrix} H_{1} & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & H_{2} & \cdots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \cdots & H_{15} \end{bmatrix}$$
$$I = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \cdots & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & -z_{i}^{'} & -y_{i}^{'} \\ z_{i}^{'} & 0 & -x_{i}^{'} \\ -y_{i}^{'} & x_{i}^{'} & 0 \\ x_{i}^{''} & y_{i}^{''} & z_{i}^{''} \end{bmatrix}$$
NNT
$$I = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & -z_{i}^{''} & -y_{i}^{''} \\ NNR \\ -NNS$$

 $x_{i, i+1} - x_{i, i} = 0 \pm m_{\Delta x}$

Saat hata modeli pwl ofsetleri							Saat hata modeli NNT kosul denklemleri
	Saat hata modeli rate ve kuadratik terimleri	••••			B ^T	Ст	
			Source koordinatlari pwl ofsetleri [N _{ra} & N _{de}]			Source koordinatlari NNR kosul denklemleri	
				Istasyon koordinatlari pwl offsetleri [N _X , N _{Y,} N _Z]	Istasyon koordinatlari NNT/NNR kosul denklemleri		DT
	В			Istasyon koordinatlari NNT/NNR kosul denklemleri	<u>0</u> 6x6		
	С		Source koordinatlari NNR kosul denklemleri			<u>0</u> _{2x2}	
Saat hata modeli NNT kosul denklemleri					$\underline{0}_{1\mathrm{x}1}$		

EKK Dengeleme Modeli (VieVS)

$$\begin{bmatrix} v \\ v_c \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} A \\ H \end{bmatrix} dx - \begin{bmatrix} l \\ h \end{bmatrix} \begin{bmatrix} P & 0 \\ 0 & P_c \end{bmatrix} \qquad A = \begin{bmatrix} A_1 & A_1 & \dots & A_{15} \end{bmatrix}$$

$$N_{toplam} = \begin{bmatrix} A^T P A + H^T P_C H & C^T \\ C & 0 \end{bmatrix} \qquad b_{total} = \begin{bmatrix} A^T P l + H^T P_C h \\ b_c \end{bmatrix}$$

$$dx_{toplam} = \begin{bmatrix} dx \\ x_c \end{bmatrix} = N_{toplam}^{-1} b_{toplam}$$

$$m_o = (v^T P v + v_c^T P_c v_c) / dof$$

$$dof = n_{olcu} + n_{kosul} - n_{bilinmeyenler}$$

Boehm, vd., 2009

Atomik saatler ve Hidrojen Maserlar

- Sezyum atomik saatlerin yerine VLBI istasyonlarinda hidrojen maserlar kullanilmaya baslanmistir. Hidrojen maserlar 63 milyon yilda 1 saniye hata yaparlar. Diger bir ifade ile zamani belirleme duyarliklari ~3x10⁻¹² saniyedir (~ 3 pikosaniye), bu zaman icerisinde isik ~1 mm yol alabilir. Tüm frekans ve ofset tutarsizliklarindan arindirilmis bu saatler ile atmosfersiz, gravite potansiyeli sabit, jeofizik ve relativistik etkenlerin olmadigi inersiyal bir sistemde sadece gecikme (delay) modeli ile hesaplanan VLBI konum duyarligi 1 mm'nin altinda olacaktir. Günümüz VLBI konum duyarligi, mm'ler düzeyindedir. Jeofizik ve stokastik hata modellerinin duyarligi arttirildikca da VLBI parametrelerinin kestirim duyarligi artacaktir.
- Her VLBI istasyonundaki atomik saatin frekans tutarsizliklarindan ve offsetlerindeki farkliliklardan kaynaklanan hatalar, ve eger sicrama (break, jump) olusmus ise bunlar modellenerek giderilir.
- Saat hatasi modeli:

$$\tau_{saat_{(s)}} = \beta_0^{saat(s)} + \beta_1^{saat(s)} (t_i^{saat(s)} - t_0) + \beta_2^{saat(s)} (t_i^{saat(s)} - t_0)^2 \longrightarrow \begin{array}{c} \text{Quadratik} \\ \text{polinom} \end{array}$$

$$L(t) = x_{i,j} + \frac{t - t_{n-1}}{t_n - t_{n-1}} (x_{i,j+1} - x_{i,j}) \quad \text{Parcali lineer of setler fonksiyonu}$$

$$\Delta \tau_{saat(s-1,s)} = \tau_{saat_{s-1}} - \tau_{saat_s}$$
Saatler icin ölcü denklemi iki saat toplam hatalari farki

Troposferin modellenmesi Principle of ray-tracing

by courtesy of Andrea Pany

Troposphere Delay

state-of-the-art modeling of troposphere delay:

$$\Delta L = \Delta L_h^z \cdot mf_h(e) + \Delta L_w^z \cdot mf_w(e) + Mf_g(e) \cdot [G_N \cdot \cos(\alpha) + G_E \cdot \sin(\alpha)]$$

∆L _h ^z / ∆L _h ^w	zenith hydrostatic/wet delay
mf _h / mf _w	mapping function hydrostatic/wet
e	elevation angle
mf _g	mf _h ·cot(e) or mf _w ·cot(e)
G _N / G _E	north/east gradient
α	azimuth

Davis, vd. 1985; Boehm, vd., 2006 IERS Conventions 2003

TROPOSPHERIC **MAPPING FUNCTIONS**

- e : Elevation cut off angle
- $a_i, b_i, c_i, \cdots = f(\phi, H, doy, t, \alpha, ...)$
- ϕ : station latitude
- H : station orthometric height
- doy : day of year
- P : surface total pressure
- α : tempreature lapse rate

Niell Mapping Function **Isobaric Mapping Function** Vienna Mapping Function

Some other mapping functions:

Chao, Lanyi, CfA, Ifadis, Davis, MTT, B&E, F&K, UNBabc, UNBab

VLBI istasyonu : WETTZELL - Almanya [sinyal zenit islak gecikmeleri]

Boehm, vd., 2009

CONT05 baseline length repeatabilities (VMF1)

Source (kuazar) yapisi

by courtesy of Bill Petrachenko

Uluslararasi Göksel Referans Catisi (ICRF)

ICRF-Ext2 tüm source'lar

ICRF2 defining sources

- 717 source, 212 si tanimlayici (NNR kosul denklemleri uygulananlar) (ICRF-Ext2)
- ICRF2 bu bildirinin hazirlanmasi esnasinda resmi olarak olusturulmustur. 295'i tanimlayici olmak üzere 40 micro-as noise flooru asmayan 3414 adet stable ve kompakt source'dan (kuazardan) olusmaktadir <u>http://hpiers.obspm.fr/icrs-pc/</u>.

ICRF-EXT.2 [717 kuazar]

Ma, vd., 1998; Fey, vd., 2004

ICRF-EXT.2 (kuasar koordinatlari konum hatalari (chi-squared))

$$X(t) = X(t_{2000.0})^{ITRF\,2005} + v_{\Delta X}^{ITRF\,2005} \cdot (t - t_{2000.0}) + \Delta X_{jeofizik_mod\,el(i)}(t) + \Delta X_{kestirim}$$

IERS Conventions 2003

Boehm, vd., 2009; by courtesy of Hana Spicakova

IERS Conventions 2003

Boehm, vd., 2009; by courtesy of Hana Spicakova

IERS Conventions 2003 $X(t) = X(t_{2000\ 0})^{ITRF\ 2005} + v_{\Lambda X}^{ITRF\ 2005} \cdot (t - t_{2000\ 0}) + \Delta X_{ieofizik \ model(i)}(t) + \Delta X_{kestirim}$ VLBI istasyonu: TSUKUB32 - JAPONYA [TRF koordinatlari - VieVS kestirim degerleri - DZ] TSUKUB32 [solid Earth tides - kati Yer gel-gitleri - DZ] 2 10 1 [cu] [c] 0 -1 -5 -2 -10 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 yil : 2005 [yilin günleri] yil : 2005 [yilin günleri] TSUKUB32 [tidal ocean loading - okyanus gel-git yüklemeleri - DZ] TSUKUB32 [tidal atmosphere loading - atmosfer gel-git yüklemeleri - DZ] 1.5 0.04 0.02 0.5 [cm] [C J 0 0 -0.02 -0.5 -0.04 -1 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 yil : 2005 [yilin günleri] yil : 2005 [yilin günleri] TSUKUB32 [Non-tidal atmosphere loading - gel-gitsel olmayan atmosfer yük. DZ] TSUKUB32 [Pole tide -Yer dönme ekseni kutbu gel-git etkisi - DZ] 0.046 0.1 0.044 [cu с Ш 0 0.042 -0.1 0.04 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 yil : 2005 [yilin günleri] yil : 2005 [yilin günleri]

Boehm, vd., 2009; by courtesy of Hana Spicakova

Yer dönme parametreleri (EOP), ICRF ve ITRF arasındaki ilişki

Kutup gezinmesi ve gün uzunlugu (Yerin dönme hizi)

Figure axis

Yüksek frekanslı (saatlik) Yer dönme ekseni açısı (hızı) Eanes modeli ile hesaplanan degerleri ve VieVS kestirim değerleri

Yüksek frekanslı (saatlik) Yer dönme ekseni kutbu referans meridyeni doğrultusu koordinatları ve jeofizik modeller ile VieVS kestirim değerleri

Yüksek frekanslı (saatlik) Yer dönme ekseni kutbu 90° batı boylamı doğrultusu koordinatları ve jeofizik modeller ile VieVS kestirim değerleri

IAU 2000A prezesyon-nutasyon modelinden hesaplanan nutasyon açıları, IERS C04 serisi düzeltmeleri, ve VieVS kestirim değerleri

Göksel ortalama kutup (CIP) dX (nutation in obliquity ~ dEPS) koordinatlari (GCRS'de tanimli) [mjd ilk: 53625 - mjd son: 53640]

IAU 2000A prezesyon-nutasyon modelinden hesaplanan nutasyon açıları, IERS C04 serisi düzeltmeleri, ve VieVS kestirim değerleri

Tanir, vd., 2009

by courtesy of Tobias Nilsson and Lucia Plank

Yer dönme ekseni yüksek frekansli (60 dakika) kutup koordinatlari (Xpol, Ypol) zaman serisi spektrasi

by courtesy of Tobias Nilsson and Lucia Plank

"KTU GEOD" IVS ANALIZ MERKEZI ÖNGÖRÜLEN FAALIYETLERI

- 23 Mart 2009, Fransa'nin Bordo sehrinde alinan IVS yönetim kurulu karari ile kuruldu.
- Öngörülen katkilari:
- EVN agi oturumlarinin analizi, IVS-R1 ve -R4 oturumlarinin analizi, CONT oturumlarinin analizi, INT oturumlarinin analizi.
- Yazılım geliştirme calismalari.
- VLBI ve diğer uzay ve uydu jeodezik tekniklerden elde edilen parametrelerinin kestiriminde **stokastik modellerin kullanımı**.
- Uydu ve uzay jeodezik tekniklerin intra- ve inter-teknik kombinasyonu ile ilgili algoritmaların geliştirilmesi.
- Farklı VLBI Analiz Merkezleri tarafından elde edilen ürünlerin (istasyon koordinatları başta olmak üzere) üretilmesinde kullanılan **parametre kestirim yöntemlerinin kıyaslanması**,
- IERS'in belirlediği konvansiyonlara uyumun saglanmasi.

Sonuclar

- IVS, başta IERS, ve IAU olmak üzere bir çok kurumsal yapıya, Yer ve uzay araştırmalarına ilişkin bilim dallarına veri sağlar.
- Nutasyonu ve Yer ortalama dönme ekseninin inersiyal tabanlı bir referans sistemine (quasi-inersiyal: ICRF) bağlı mutlak dönüklüğünü (dUT1) doğrudan varsayımsız ölçebilen, CIP'nin ICRF'deki konumunu en duyarlı belirleyen ve ICRF'in oluşturulmasında ölçüleri (oturumları) analiz edilen tek uzay tabanlı konum belirleme sistemidir.
- IVS, VLBI2010 projesi kapsamında IAG'in Küresel Jeodezik Gözlem Sistemi (Global Geodetic Observing System, GGOS) gerçekleştirme projesinin öngördüğü hedeflere ulaşmak amacı ile radyo teleskoplarından, analiz yazılımlarına kadar tüm alt yapısını güncellemektedir.
- Viyana Teknik Üniversitesi, Jeodezi ve Jeofizik Enstitüsü, IVS analiz merkezi bu bağlamda simülasyon ve yazılım geliştirme çalışmalarını başarı ile yürütmektedir.
- EVN ölçülerinin analizleri, intra- ve inter-teknik kombinasyonlar ve yazılım geliştirme çalışmalarına hizmet etmek üzere, KTU, Harita Mühendisligi Bölümü bünyesinde yeni bir analiz merkezi kurulmasi önerisi, IVS Yönetim Kurulunun 23 Mart 2009 tarihinde Fransa'nın Bordo şehrindeki toplantısında oy birliği ile kabul edilmiştir.
- Bu bağlamda yapılacak olan çalişmalar yeni oluşturulacak IERS ürünlerine (ICRF, ITRF, EOP vd.) doğrudan katkı sağlayacaktır.

Dinlediginiz icin tesekkür ederiz.

Önemli Kaynaklar:

- McCarthy, D.D., ve Petit, G., (2004). IERS Conventions 2003, Observatoire de Paris.

- Boehm, J., Spicakova, H., Plank, L., Teke, K., Pany, A., Wresnik, J., Englich, S., Schuh, H., Hobiger, T., Ichikawa, R., Koyama, Y., Gotoh, T., Otsubo, T. ve Kubooka, T., (2009), "Plans for the Vienna VLBI Software VieVS", *19th European VLBI for Geodesy and Astrometry Working Meeting, 10th IVS Analysis Workshop*, 23-28 March 2009, Bordeaux, France.

- Boehm, J., Werl, B. ve Schuh, H., (2006). Troposphere mapping functions for GPS and very long baseline interferometry from European Centre for Medium-Range Weather Forecasts operational analysis data, *J. Geophys. Res.*, 111, B02406, doi:10.1029/2005JB003629.

- Schuh, H., Böhm, J., Englich, S., Heinkelmann, R., Mendes Cerveira, P.J., Pany, A., Plank, L., Spicakova, H., Teke, K. ve Wresnik, J., (2009). *Vienna IGG Special Analysis Center Annual Report 2008,* IVS 2008 Annual Report, D. Behrend and K.D. Baver (eds.), *NASA/TP*.

- K. Teke, J. Boehm, H. Spicakova, A. Pany, L. Plank, E. Tanir, H. Schuh, (2009), "Piecewise Linear Offsets for VLBI Parameter Estimation", 19th European VLBI for Geodesy and Astrometry Working Meeting, 10th IVS Analysis Workshop, 23-28 March 2009, Bordeaux, France.

- Rothacher, M., (2002a). Combination of space-geodetic techniques, IVS 2002 General Meeting Proceedings, 33-43.

- Tanır, E., (2008). A Study About Optimal Intra-Technique Combination of VLBI Analysis Center Solutions, *PhD Thesis*, Technischen Universität Wien, Institut für Geodäsie und Geophysik, Vienna, Austria.

-Sovers, O.J., Fanselow J.L. ve Jacobs, C.S., (1998). Astrometry and geodesy with radio interferometry: experiments, models, results. *Reviews of Modern Physics*, 70, No. 4.

- Ray, R., (1999). A global ocean tide model from TOPEX/Poseidon altimetry/GOT99.2 – NASA/TM-1999-209478. pp. 58. Goddard Flight Center/NASA, Greenbelt, MD. 1999.

-Ma, C., Arias, E.F. ve Eubanks, T.M., Fey A.L., Gontier A-M., Jacobs C.S., Sover O. J., Archinal, B. A., Charlot, P., (1998). **The** international celestial reference frame as realised by very long baseline interferometry. *Astron J.*, 116-516.

- Altamimi, Z., (2006). **Reference Systems: Definition and Realization**, *AFREF Technical Workshop*, University of Cape Town, July 9- 13, 2006.

- Scherneck, H. G., (1991). A parametrized solid earth tide model and ocean tide loading effects for global geodetic baseline measurements. *Geophys. J. Int.*, 106. pp. 677-694. 1991.

- Petrov, L. ve Boy, J. P., (2004). Study of the atmospheric pressure loading signal in VLBI observations. *J. Geophys. Res.*, Vol. 109, No. B03405. 2004.

Bu calismada kullanilan ham verileri saglayan IVS'e tesekkür ederiz.